

In de vorige editie van Accountant zijn nut en werking van de Public Interest Oversight Board (PIOB) toegelicht. Nu is het tijd voor een beschouwing van The International Forum of Independent Audit Regulators (IFIAR). Martijn Duffels, voormalig AFM-toezichthouder en nu senior vaktechnisch medewerker bij de NBA, heeft ruime ervaring binnen IFIAR.

TEKST LUC QUADACKERS BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Kruisbestuiving tussen toezichthouders

Er bestaat nog regelmatig verwarring over de term regulator. Dat klinkt in Nederland als 'regelgever', wat dan weer lijkt op *standard setter*. Hoe zit dat nu eigenlijk? "Regulation is een breed begrip, dat zowel het zetten van standaarden als het houden van toezicht omvat. Misschien is 'reguleren' dus een betere vertaling", aldus Martijn Duffels. "Voor IFIAR is de toezichtstaak het belangrijkste: het toezien op de accountantsprofessie. In een aantal gevallen, bijvoorbeeld in de Verenigde Staten en Frankrijk, is de toezichthouder tevens de *standard setter*. In andere landen, zoals in Nederland, zijn de professionele instituten de *standard setter*. En bijvoorbeeld in Canada heb je zelfs een aparte zelfstandige *audit standard setter*, een aparte toezichthouder en een apart professioneel orgaan. Het wisselt dus per land. De handigste interpretatie is om de regulator te zien als de toezichthouder. Dat geldt in feite binnen het hele financiële toezicht, niet alleen binnen de accountancy."

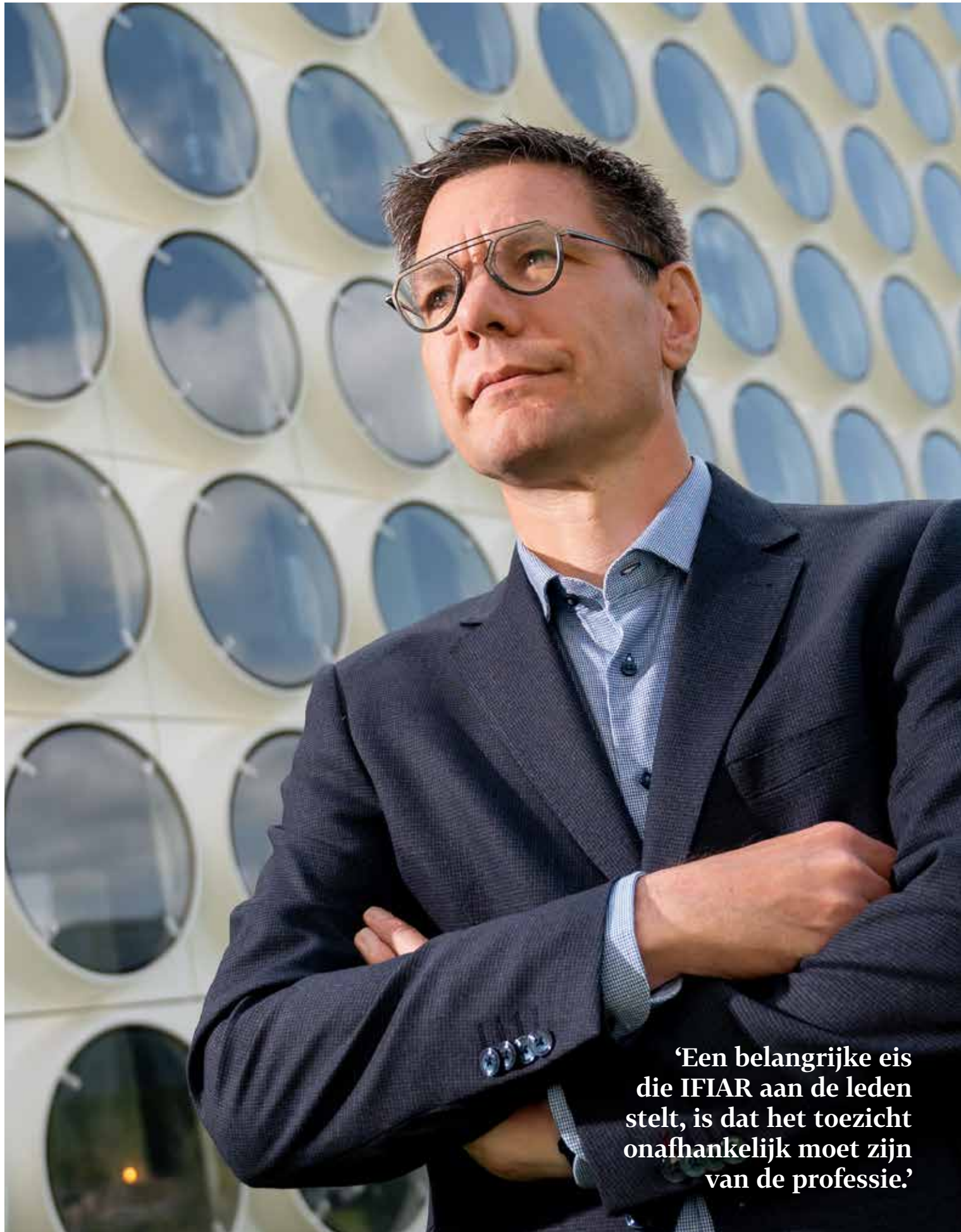
Samenwerkingsverband

IFIAR is een wereldwijd samenwerkingsverband van ruim vijftig toezichthouders op accountantsorganisaties. In principe zijn de grote gevestigde landen lid. Een belangrijke eis die IFIAR aan de leden stelt, is dat het toezicht onafhankelijk moet zijn van de professie. Dat betekent voor een aantal landen dat ze zich nog niet kwalificeren als onafhankelijk. IFIAR is begin deze eeuw ontstaan toen de onafhankelijke toezichthouders zijn opgericht. De PCAOB was een van de eerste, naar aanleiding van de Sarbanes-Oxley Act. De AFM kreeg in Nederland de formele toezichtstaak, in 2006. De toezichthouders traden in die beginperiode met elkaar in overleg om, ieder op grond van nationaal recht, toezicht te houden op de accountantsprofessie. Nederland was hierbij vanaf het prille begin aanwezig, ook bij de *round table* die voorafging aan IFIAR. Duffels: "Het voornaamste doel van het oprichten van IFIAR was kennisuitwisseling tussen de toezichthouders.

En dat gebeurt nog steeds. Er is jaarlijks een *inspection workshop*, die puur is gericht op kennisuitwisseling. Daarnaast ging het om leren van elkaars ervaringen. In de loop der tijd is nog een belangrijke tak toegevoegd, namelijk het beïnvloeden van de regelgevende organen (de IAASB en IESBA), het beïnvloeden van de grote kantoor-netwerken en het ophalen van kennis bij *global investors* en andere stakeholders." →

CV

Martijn Duffels is sinds 1 maart 2023 senior vaktechnisch specialist bij de NBA. Vanaf 1994 werkte hij achtereenvolgens als senior-controleleider bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat en als senior toezichthouder bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Vanuit de AFM was hij bij IFIAR onder andere voorzitter van de International Coordination Working Group en de Standards Coordination Working Group.

‘Een belangrijke eis die IFIAR aan de leden stelt, is dat het toezicht onafhankelijk moet zijn van de professie.’

‘Het toezicht op accountantsorganisaties is nationaal georganiseerd. Dat is anders dan in de rest van de financiële wereld.’

IFIAR heeft zich dus van een relatief intern gericht forum ontwikkeld naar een extern gericht forum. Het forum heeft geen formele macht, maar het aan boord hebben van de belangrijkste wereldwijde toezichthouders leidt wel tot een gezagspositie. “Er wordt dus zeker geluisterd”, aldus Duffels.

Corvee

IFIAR is een ledenorganisatie die wordt geleid door een *chair*, een *vice-chair* en een *board*. De board komt twee à drie keer per jaar bijeen en heeft daarnaast een aantal online vergaderingen. De board heeft in totaal zestien leden. Acht leden hebben automatisch zitting op grond van de omvang van hun organisatie, de omvang van de kapitaalmarkt en hun bijdrages aan IFIAR (bijvoorbeeld in de *working groups*). De acht overige leden worden telkens voor een termijn van vier jaar gekozen. “In 2017 kreeg Nederland een vaste stoel in de board”, vertelt Duffels. “In de tweede ronde verworven we een plek door kandidaatstelling. Hoewel het voor een deel een prestigekwestie is, wil je daar ook gewoon graag aan tafel zitten om betrokken te zijn bij de agenda, besluitvorming en prioriteitenstelling. Je wilt de goede mensen op de

goede plek hebben en de activiteiten moeten liefst passen bij wat jouw land goed accountantstoezicht vindt.” Bijvoorbeeld als het gaat om duurzaamheid, legt hij uit. “Landen zitten op dat gebied heel verschillend in de wedstrijd. Europa is er zeer actief mee, maar in de VS woedt een groot debat over de grondwettelijkheid van een SEC-voorstel op dat terrein. De PCAOB is zelfs nog niet in beeld bij de vraag of die moet gaan toezien op assurance op duurzaamheid. Dan moet je als board toch een positie bepalen. Enerzijds is IFIAR dus een vereniging met besturen als ‘corveetaak’, maar tegelijkertijd moet het wel goed gebeuren. Als leidinggevende gaan die dingen nu eenmaal beter dan roepen vanaf de zijlijn.” Zo heeft IFIAR in 2021 het rapport *Internationally Relevant Developments in Audit Markets* gepubliceerd. “De AFM trok daarvoor de kar”, aldus Duffels. “Wij vonden het belangrijk om, in navolging van het eerdere kwetsbaarhedenrapport van de AFM, breder te laten zien dat een aantal zorgen in veel landen spelen. Zoiets gaat niet vanzelf. Je moet zelf naar voren stappen om dat gerealiseerd te krijgen.”

RELATIE MET PIOB

Zoals in de vorige Accountant werd toegelicht, is de Public Interest Oversight Board (PIOB) verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de procedures van het regelgevingsproces van de International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) en de International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA).

De IAASB produceert de International Standards on Auditing (ISA's) en de IESBA verzorgt de Code of Ethics for Professional Accountants. De PIOB wordt aangestuurd door de Monitoring Group, waarin de grote wereldwijde *regulatory bodies* zijn vertegenwoordigd, onder andere IFIAR. IFIAR heeft bovendien een rechtstreekse dialoog (op werkniveau) met de standard setters en met de PIOB, om te bespreken wat de toezichthouders vinden van de standard setting-processen die gaande zijn en waar verbeterpunten bestaan. IAASB en IESBA doen ook actief outreach naar IFIAR over de diverse projecten.

Serieuze setting

IFIAR houdt jaarlijks een driedaagse plenaire bijeenkomst voor alle leden. Uiteraard met aandacht voor administratie en organisatie, maar ook met *break-out*-sessies over specifieke thema's. Er is ook steeds meer externe *outreach*. “De ceo's van de zes grootste kantoor-netwerken zijn ook aanwezig, ieder voor een presentatie en een interview van ongeveer een uur. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over kwaliteitsverbeteringen die ze doorvoeren en de belangrijke issues die spelen.” Duffels vindt het “interessant” om te zien dat een ceo met vijftig toezichthouders tegenover zich leidt tot een zeer serieuze setting. “Zo zal de sessie met de ceo van EY zeer interessant zijn, zeker in het licht van de recente ontwikkelingen rondom project Everest. Ook worden de resultaten van de IFIAR-survey besproken en vindt bijvoorbeeld discussie plaats over het multidisciplinaire danwel audit-only-model, zonder dat IFIAR daarover duidelijk een positie inneemt.”

Working groups en task forces

IFIAR werkt met vijf *working groups* en drie *task forces*. Een van de meest invloedrijke *working groups* is de Global Audit Quality Working Group, waarvan de tien grootste IFIAR-leden onderdeel uitmaken. Deze *working group* heeft twee keer per jaar een intensieve dialoog met elk van de big six-netwerken. Daarbij zijn van ieder netwerk de *global heads of audit* aanwezig en enkele andere leidinggevende partners. “De gesprekken zijn op dit moment gericht op de implementatie van de International Standard on Quality Management 1 en op kernissues rondom auditkwaliteit, bijvoorbeeld de rol van de accountant bij fraude: Hoe zorg je ervoor dat in alle audits consistent frauderisico-analyses doet?” Dat onderwerp heeft ook grote

JAARLIJKSE SURVEY

IFIAR is het meest zichtbaar met de Annual Inspection Findings Survey.

Deze bevat een samenvatting van de resultaten van het nationale toezicht door de leden. Toen IFIAR begon met de survey, bevatte bijna de helft van de door IFIAR-leden geïnspecteerde klantdossiers majeure fouten. Dat was niet houdbaar. Na enkele rapporten is in dialoog met de sector afgesproken dat het beter moest en foutreductie moest plaatsvinden, aan de hand van te behalen doelen. In de survey wordt steeds gerapporteerd over de voortgang.

aandacht van de AFM, stelt Duffels, waarbij vragen worden gesteld als: Welke maatregelen zijn getroffen in uw stelsels?; Hoe ziet u daarop toe?; Hoe meet u dat?; Hoe stuurt u bij?; Wanneer moet verplicht de fraudedesk worden ingeschakeld? "Dat IFIAR vragen stelt aan de leiding van de kantoornetwerken zorgt ervoor dat de nationale kantoren in de afzonderlijke landen ook aan de slag gaan met die vragen. De organisaties worden zo geprikkeld om actie te ondernemen."

Geen moedermaatschappij

Volgens Duffels werkt IFIAR naar behoren, binnen de mogelijkheden die er zijn. "Het formele kader rondom accountantsorganisaties is dat het toezicht nationaal is georganiseerd. Dat is anders dan in de rest van de financiële wereld. Zo is er voor elke bank een toezichthouder die het geheel overziet in het vestigingsland van de moeder, naast de toezichthouders in de diverse landen. Dat kennen we bij het toezicht op de accountantscontrole nog niet. Dat brengt beperkingen met zich mee, bijvoorbeeld op het gebied van het delen van informatie. Toezichthouders mogen buiten Europa geen detailinformatie delen. Als je niet goed over de details kunt spreken, beperkt dat de effectiviteit." Gelukkig voert IFIAR een stevige dialoog met de

kantoornetwerken en standard setters, stelt Duffels. "Er is ook een goedlopend feedbackmechanisme vanuit de standard setters, waaruit blijkt wat er al dan niet is overgenomen uit de commentaren die IFIAR aanlevert. IFIAR is nu overigens sterk gericht op de big six-kantoornetwerken. Ze zouden ook naar andere netwerken kunnen gaan kijken."

Spiegel

Wat merken we in Nederland van IFIAR? Duffels: "Door de samen-

werking van toezichthouders in IFIAR bestaat een bepaalde kruisbestuiving, waardoor die elkaar beïnvloeden om een soort gezamenlijke lat te hebben. De AFM is hierbij een van de meer vernieuwende toezichthouders. Maar ook het AFM-toezicht wordt door het contact via IFIAR uitgedaagd en *gebenchmarkt* om op steeds betere manier om te gaan met het toezicht. Landen houden elkaar dus een spiegel voor, die gelukkig ook regelmatig wordt gebruikt." ←